

www.vulkani.rs
office@vulkani.rs

Naziv originala:
Michael Ende
DIE UNENDLICHE GESCHICHTE

The first edition of the book was published in 1979.

Copyright © Ende, DIE UNENDLICHE GESCHICHTE © 2004 by

Thienemann in Thienemann-Esslinger Verlag GmbH, Stuttgart

Translation Copyright © 2015 za srpsko izdanje Vulkan izdavaštvo

ISBN 978-86-10-01540-9

Ova knjiga štampana je na prirodnom recikliranom papiru od drveća koje raste u održivim šumama. Proces proizvodnje u potpunosti je u skladu sa svim važećim propisima Ministarstva životne sredine i prostornog planiranja Republike Srbije.

Beskrajna priča

MIHAEL ENDE

Prevela Mirjana Popović

Beograd, 2015.

~ ANTIKVARICA ~

Wastik: Karl Konrad

Konrad

Ovaj natpis mogao se videti na staklenim vratima jedne male prodavnice, ali tako je naravno izgledao samo kada se iz unutrašnjosti mračnog prostora gledalo na ulicu kroz okno.

Bilo je sivo, hladno i kišno novembarsko jutro. Kišne kapi klizile su niz staklo preko kitnjastih slova. Sve što se kroz okno moglo videti bio je kišom izmrljan zid na drugoj strani ulice.

Vrata se iznenada otvoriše, tako naglo da je mali grozd mesinganih zvončića, okačen nad vratima, uzbuđeno zazvonio, ne mogavši da se smiri izvesno vreme.

Uzrok ove buke bio je mali, debeli dečak od deset ili jedanaest godina. Mokra tamnosmeđa kosa padala mu je niz lice. Mantil mu je bio natopljen kišom i cedio se. Dečak je preko ramena na remenu nosio školsku torbu. Bio je pomalo bleđ i zadihao, ali za razliku od malo-predašnje žurbe, sada je stajao na vratima kao prikovan.

Pred njim se pružala dugačka, uzana prostorija, koja se u dubini gubila u sumraku. Na zidovima su se nalazile police koje su dopirale do plafona i bile dupke pune knjiga svih oblika i veličina. Na podu su ležale gomile velikih knjiga, dok su se na nekoliko stolova gomilala brda manjih, u kožu povezanih, koje su sa strane blistale zlatom. Na suprotnoj strani prostorije, iza visokog zida od knjiga nazirala se svetlost lampe. U tom zraku svetla tu i tamo uzdizali su se kolutovi dima, širili se i rasplinjavali negde gore, u mraku. Očigledno, tamo je neko sedeo. I zaista, dečak koji se nalazio ispred zida od knjiga začu prilično osoran glas:

„Čudite se unutra ili napolju, ali zatvorite vrata. Promaja je.“

Dečak posluša i tiho zatvori vrata. Zatim priđe zidu od knjiga i oprezno zvirnu iza. Tamo, u visokoj fotelji izlizane kožne presvlake, sedeo je oniži dežmekasti čovek. Nosio je izguzvano crno odelo koje je bilo pohabano i izgledalo nekako prašnjavo. Prsluk na cvetiće čvrsto je obuhvatao njegov stomak. Čovek je bio ćelav, sa nešto malo belih čuperaka iznad ušiju koji su štrčali uvis. Crveno lice podsećalo je na njušku ljutitog buldoga. Na kvrgavom nosu stajale su male, zlatne naočare. Osim toga, pušio je savijenu lulu koja je visila u uglu usana, tako da su mu cela usta bila iskrivljena. Na kolenima je držao knjigu koju je upravo čitao i, sklappajući je, ostavi u njoj debeli kažiprst leve ruke, kao znak da je tu stao sa čitanjem.

Desnom rukom skinu naočare, odmerivši pred sobom debeljuškastog mališana, sa koga se sve cedilo. Pritom je začkiljio očima, što je još više naglasilo utisak ljutitosti, i samo promrmljao: „O, bože!“

Zatim je ponovo otvorio knjigu i nastavio da čita.

Dečak nije bio načisto šta bi trebalo da učini, pa je jednostavno i dalje stajao i začuđeno zurio. Čovek ponovo sklopi knjigu, stavljajući kao i pre prst između strana, i zareža: „Slušaj, mali, ne podnosim decu. Doduše, danas je moderno da ceo svet pravi halabuku oko dece, ali ja ne! Ja uopšte nisam ljubitelj dece. Deca za mene nisu ništa drugo do glupavi drekavci, napasti koje sve kvare i džemom brljaju knjige, cepaju stranice, ne hajući nimalo za to imaju li odrasli možda isto tako svojih briga i muka. To ti kažem da bi odmah znao na čemu si. Osim toga, kod mene nema knjiga za decu, a druge knjige ti neću prodati. Tako, nadam se da smo se razumeli!“

Pošto je sve to izgovorio ne vadeći lulu iz usta, ponovo otvori knjigu i nastavi da čita.

Dečak samo klimnu glavom i okrete se da pođe, ali nekako mu se činilo da ne može prihvatiti ovu poslednju primedbu a da se ne usprotivi, te se još jednom osvrnu i reče:

„Nisu *sva* deca takva.“

Čovek polako podiže pogled ka dečaku i ponovo skinu naočare. „Ti si još uvek ovde? Šta bi čovek, u stvari, morao da učini kako bi se

otarasio takve napasti kao što si ti? I šta je to tako izuzetno važno što hoćeš da mi kažeš?“

„Nije važno“, odgovori dečak još tiše. „Kažem samo... nisu sva deca takva, kao što vi mislite.“

„A, tako!“ Čovek je podigao obrve glumeći zaprepašćenje. „Pretpostavljam da si upravo ti taj veliki izuzetak, a?“

Debeli dečak nije znao šta da mu odgovori. Samo je malo slegnuo ramenima i ponovo se okrenuo da pođe.

„A lepo ponašanje?“ , čuo je iza sebe brundavi glas. „Lepog ponašanja nemaš ni trunke, inače bi se najpre predstavio.“

„Zovem se Bastijan“, rekao je dečak, „Bastijan Baltazar Buks.“

„Prilično neobično ime“, zarežao je čovek, „sa ta tri slova B. Pa, nisi ti kriv za to, nisi ga sam sebi dao. Ja se zovem Karl Konrad Koreander.“

„To su tri slova K“, rekao je dečak ozbiljno.

„Hm“, progunđa starac, „tačno!“

Izduvao je nekoliko oblačića. „Tja, potpuno je svejedno kako se ko od nas zove, pošto se ionako više nećemo videti. Sada bih želeo da znam samo jedno, naime, zašto si malopre tako bučno grunuo u moju radnju. Izgledalo je kao da si bežao od nekog. Je li tačno?“

Bastijan potvrdno klimnu glavom. Njegovo okruglo lice odjednom je izgledalo bleđe nego ranije, a njegove oči još veće.

„Verovatno si ukrao novac iz kase neke prodavnice“, pretpostavljao je gospodin Koreander, „ili si oborio neku staru ženu, ili nešto šta već rade danas takvi kao ti. Da li te juri policija, dete moje?“

Bastijan odmahnu glavom.

„Priznaj otvoreno“, kazao je gospodin Koreander, „od koga si bežao?“

„Od ostalih.“

„Od kojih to ostalih?“

„Od dece iz mog razreda.“

„Zašto?“

„Oni... Oni me nikada ne ostavljaju na miru.“

„Pa šta ti rade?“

„Oni me sačekuju pred školom.“

„Šta onda?“

„Onda viču neke stvari. Guraju me unaokolo i smeju mi se.“

„I ti im to tako jednostavno dopuštaš?“

Gospodin Koreander je za trenutak posmatrao dečaka sa neodobra-
vanjem i zatim upitao: „Zašto im jednostavno ne porazbijaš nosove?“

Bastijan ga je začuđeno posmatrao. „Ne, to ne volim. Sem toga,
ja ne umem da boksumem.“

„A kako stoje stvari sa rvanjem?“, želeo je da zna gospodin Ko-
reander. „Trčanje, plivanje, fudbal, gimnastika? Zar ništa ne znaš?“

Dečak je odmahivao glavom.

„Drugim rečima“, reče gospodin Koreander, „ti si slabić, je li?“

Bastijan sleže ramenima.

„Ali umeš bar da govoriš“, reče gospodin Koreander. „Zašto im
ne vratiš istom merom, kada te ismevaju?“

„To sam jednom pokušao...“

„I?“

„Bacili su me u kantu za đubre i svezali poklopac. Dva sata sam
dozivao u pomoć.“

„Hm“, brundao je gospodin Koreander, „i više se ne usuđuješ.“

Bastijan klimnu glavom.

„Dakle“, zaključio gospodin Koreander, „povrh svega si i plašljivac.“

Bastijan obori glavu.

„Verovatno si pravi štreber, a? Najbolji u razredu, sa svim peticama,
ljubimac svih učitelja, zar ne?“

„Ne“, reče Bastijan još uvek spuštenog pogleda, „prošle godine
sam ponavljao razred.“

„Bože!“, uzviknu gospodin Koreander. „Dakle, neuspeh na sva-
kom planu.“

Bastijan ništa ne reče. Samo je stajao opuštenih ruku, dok se nje-
gov mantil cedio.

„Pa šta viču kada te ismevaju?“, hteo je da zna gospodin Koreander.

„Ah, sve moguće.“

„Na primer?“

„Vambo! Vambo! Seo na Počambo! Počambo se slomio, a Vambo je zborio: e, moja teška kategorijo.“

„Nije baš duhovito“, smatrao je gospodin Koreander. „I šta još?“

Bastijan je oklevao pre no što je počeo da nabraja:

„Sanjalo, glupander, hvalisavac, lažov...“

„Sanjalo? Zašto?“

„Ponekad pričam sam sa sobom.“

„O čemu to, na primer, razgovaraš sa sobom?“

„Izmišljam priče, iznalazim imena i reči koje još ne postoje, i tako.“

„I to pričaš samo sebi? Zašto?“

„Pa koga bi inače tako nešto zanimalo?“

Gospodin Koreander je ćutao neko vreme zamišljen.

„Šta misle o tome tvoji roditelji?“

Bastijan nije odmah odgovorio. Tek posle izvesnog vremena promrmlja: „Tata ne kaže ništa. On nikad ništa ne govori. Baš ga briga za sve.“

„A tvoja majka?“

„Ona... više nije tu.“

„Tvoji roditelji su razvedeni?“

„Ne“, kazao je Bastijan, „ona je umrla.“

U tom trenutku zazvonio je telefon. Gospodin Koreander sa izvesnim naporom ustade iz svoje naslonjače i odgega se u mali kabinet, iza prodavnice. Podiže slušalicu i Bastijan je mogao nejasno da čuje kako je gospodin Koreander izgovorio svoje ime. Zatim se zatvoriše vrata kabineta i sada se ništa više nije čulo osim tihog mrmljanja.

Bastijan je stajao tu i nije mu bilo jasno šta ga je to snašlo i zašto je sve to priznao. Mrzeo je da ga neko ispituje. Strašno se uplašio kada mu je odjednom palo na um da će mnogo zakasniti u školu, da obavezno mora požuriti, mora da juri – ali i dalje je stajao na istom mestu ne mogavši da se odluči. Nešto ga je zadržavalo, ali on nije znao šta.

Iz kabineta je još uvek dopirao prigušeni glas. Bio je to dug telefonski razgovor.

Bastijan postade svestan da je sve vreme buljio u knjigu koju je gospodin Koreander maločas držao u rukama i koja je sada ležala na

kožnoj fotelji. Jednostavno nije mogao da odvoji oči od nje. Činilo mu se da knjiga zrači nekom magnetnom snagom koja ga je neodoljivo privlačila.

Približi se fotelji, lagano ispruži ruku, dodirnu knjigu – i u istom trenutku u samoj knjizi nešto učini *klik!* poput zatvaranja zamke. Bastijan je imao čudno osećanje da je ovim dodirom započeto nešto nepozivo što je sada krenulo svojim tokom.

Podiže knjigu i osmotri je sa svih strana. Bila je povezana u svilu bakarne boje koja se presijavala pri okretanju knjige. Izgleda da nije imala slika, ali su zato velika početna slova bila prekrasna. Kada je malo bolje pogledao korice, otkrio je na njima dve zmije koje su jedna drugu ugrizle za rep i tako obrazovale ovalni okvir. U tom okviru, neobično isprepletanim slovima, bio je ispisan naslov:

Beskrajna priča

Ljudske strasti su zagonetne, a deci je isto kao i odraslima. Oni koji su tim strastima obuzeti, ne mogu da ih objasne, a oni koji nešto slično nisu nikada doživeli, ne mogu da ih shvate. Postoje ljudi koji stavljaju život na kocku da bi osvojili planinski vrh. Niko, pa čak ni oni sami, ne mogu sebi da objasne zašto. Jedni sami sebe uništavaju da bi osvojili srce neke osobe koja ne želi ni da zna za njih. Drugi se, opet, uništavaju zato što ne mogu odoleti uživanju u jelu ili piću. Neki straće sve svoje imanje da bi pobedili u igri na sreću. Ili sve žrtvuju jednoj fiksnoj ideji, koja nikada ne može postati stvarnost. Neki veruju da bi mogli biti srećni samo kada bi bili na nekom drugom mestu, a ne tu gde jesu, pa ceo život provedu putujući svetom. A neki nemaju mira sve dok ne postanu moćni. Jednom rečju, ima onoliko različitih strasti koliko i različitih ljudi.

Strast Bastijana Baltazara Buksa bile su knjige.

Onaj ko nikada nije presedeo celo popodne sa knjigom, zažarenih očiju i razbarušene kose, i čitao, čitao zaboravljajući svet oko sebe, ne primećujući glad niti hladnoću...

Ko nikada nije čitao potajno, uz svetlo baterijske lampe ispod pokrivača, zato što su otac, majka ili neka druga brižna osoba ugasili

svetlo uz dobronamerno obrazloženje da sada mora da se spava, jer ujutru treba tako rano ustati...

Ko nikada nije, otvoreno ili krišom, prolio gorke suze zato što se završila neka divna priča ili što se treba rastati sa likovima koje voli i divi im se, za koje strepi i nada se s njima, sa kojima je zajednički proživio toliko mnogo pustolovina i bez čijeg bi društva, kako se činilo, život bio prazan i besmislen...

Ko sve to ne poznaje iz vlastitog iskustva, taj verovatno nikada neće moći da shvati ono što je Bastijan tada učinio.

Dok je buljio u naslov knjige, njemu je naizmenično bivalo vruće i hladno. Upravo to je bilo ono o čemu je tako često sanjao i što je, opsednut strašću, priželjkivao: priča, koja se nikada ne završava! Knjiga nad knjigama!

Morao je da ima tu knjigu, po svaku cenu!

Po svaku cenu? To je lako reći! Čak i da je mogao ponuditi nešto više od tri marke i petnaest pfeninga džeparca, koliko je imao kod sebe, ovaj neljubazni gospodin Koreander prilično jasno stavio mu je do znanja da mu ne bi prodao ni jednu jedinu knjigu. Pogotovo je ne bi poklonio. Stvar je, dakle, bila beznadežna.

Pa ipak, Bastijan je znao da ne može da ode bez te knjige. Sada mu je bilo jasno da je ovamo došao samo zbog nje, ona ga je na tajanstven način prizvala, zato što je htela k njemu, zato što mu, u stvari, oduvek pripada!

Osluškivao je mrmljanje, koje se još uvek čulo iz kabineta.

Za tren oka hitro sakri knjigu pod skut mantila i obema rukama stisnu je uza se. Nečujno koraknu unatrag ka vratima prodavnice, bojažljivo držeći na oku vrata kabineta. Oprezno pritisnu kvaku. Plašio se da se ne oglase mesingani zvončići, stoga otvori staklena vrata tek toliko da se provuče. Tiho i oprezno zatvori vrata za sobom.

Onda potrča.

Sveske, udžbenici i pernica u njegovoj torbi tumbali su se i kloparali prateći ritam njegovih koraka. Počelo je da ga probada sa strane, ali on je trčao dalje.

Kiša mu se slivala niz lice i niz potiljak u kragnu. Hladnoća i vlaga prodirale su kroz mantil, ali Bastijan to nije osećao. Bilo mu je vruće, ali ne samo zbog trčanja.

Sada se iznenada probudila njegova savest, koja se maločas u knjižari nije ni oglasila. Svi razlozi, koji su bili tako ubedljivi, topili su se kao Sneško Belić zapahnut vrelin dahom ognjenog zmaja.

On je ukrao. On je lopov.

Ono što je učinio bilo je čak gore i od obične krađe. Knjiga je sigurno bila jedinstvena i nezamenljiva. Sigurno je bila najveće blago gospodina Koreandera. Ukrasti violinisti njegovu izuzetnu violinu ili kralju krunu – to je ipak nešto sasvim drugo, nego uzeti novac iz kase.

Dok je tako trčao, stezao je knjigu pod mantilom. Ne bi da je izgubi ni po koju cenu. Bila je jedino što je još imao na svetu.

Naravno, sada nije više nikako mogao da ide svojoj kući.

Pokušao je da zamisli svog oca kako radi u laboratoriji preuređenoj od velike sobe. Otac, zubni tehničar, sedi, a oko njega na desetine rasutih gipsanih odlivaka ljudskih vilica. Bastijan nikada nije razmišljao da li otac rado obavlja svoj posao. Ta pomisao sada mu prvi put pade na um, ali nikada više neće imati priliku da ga to upita.

Kada bi sada otišao kući, otac bi u svojoj beloј kecelji izašao iz laboratorije, verovatno sa gipsanom vilicom u ruci i upitao: „Već si se vratio?“ „Da“, rekao bi Bastijan. „Danas nema škole?“ Činilo mu se da pred sobom vidi očevo lice, tiho i tužno, i znao je da ne bi bio sposoban da ga slaže. Ali ni istinu ne bi mogao da mu kaže. Jedino što je mogao da učini bilo je da ode nekud, nekud daleko. Otac nikada ne sme saznati da mu je sin postao lopov. A možda ne bi ni primetio da Bastijana više nema. Pomisao na to imala je u sebi i nešto utešno.

Bastijan prestade da trči. Išao je polako i na kraju ulice ugledao školsku zgradu. Nije opazio da je trčao uobičajenim putem ka školi. Ulica mu je izgledala pusta, mada je tu i tamo bilo prolaznika. Ali za nekog ko je previše kasnio, svet oko škole delovao je gotovo izumro. A Bastijan je pri svakom koraku osećao kako u njemu raste strah. Ionako se plašio škole, mesta svojih svakodnevnih poraza, bojao se učitelja,

koji su ga ili prijateljski prekorevali ili na njemu iskaljivali svoj bes. Plašio se druge dece, koja su ga ismevala i nisu propuštala priliku da mu dokažu njegovu nespretnost i nemoć. Škola mu je oduvek bila nalik na neizmerno dugu kaznu zatvora, koja će trajati sve dok ne odraste i koju jednostavno mora da istrpi nemo i pokorno.

Prolazeći hodnicima, koji su odjekivali od njegovih koraka i mirisali na mast za parkete i vlažne mantile, dok mu vrebajuća tišina kao tampon od vate iznenada zapuši uši, nađe se konačno pred vratima svoje učionice, koja su bila ofarbana istom bojom zrelog spanaća kao i okolni zidovi, i shvati da ovde od sada nema više šta da traži. Morao je da ode. Kad je već tako, onda treba otići odmah.

Ali kuda?

Bastijan je u knjigama čitao priče o dečacima koji su stupali u službu na brodu i otiskivali se u daleki svet da bi okušali sreću. Neki bi zaista postajali gusari ili junaci, drugi bi se opet mnogo godina kasnije vraćali u svoju domovinu kao bogati ljudi a da ih niko ne bi prepoznao.

Ali Bastijan nije verovao da je sposoban za tako nešto. Osim toga, nije mogao zamisliti da bi ga neko uzeo za brodskog malog. Pored toga nije imao predstave o tome kako da stigne do nekog lučkog grada gde bi bilo brodova pogodnih za tako hrabar poduhvat.

Kuda onda?

Iznenada se seti pravog mesta, jedinog mesta gde ga – barem privremeno – neće tražiti i pronaći.

Tavan je bio veliki i mračan. Mirisao je na prašinu i naftalin. Nije se čuo nikakav zvuk osim dobovanja kiše po bakarnom limu velikog krova. Od poda tavana u jednakim razmacima uzdizale su se moćne, od starosti pocrnele grede, da bi se na određenoj visini ukrstile sa drugim gredama krovne konstrukcije, a zatim se gubile negde u tmuni. Tu i tamo visile su paukove mreže, velike poput baštenskih ležaljki, njišući se na promaji tiho i avetinjski tamo-amo. Odozgo, kroz krovni prozor dopirao je mlečnobeli zrak svetlosti.

Jedino živo biće u ovoj prostoriji, u kojoj kao da je vreme stalo, bio je mišić koji je trčkarao po podu ostavljajući za sobom majušne

tragove u prašini. Na mestima gde je za sobom vukao repić, između otisaka šapa, ostajala je mala crta. Iznenada se uspravi i oslušnu. A zatim – fiju! – i nestade u rupi na podu.

Začuo se zvuk ključa u velikoj bravi. Polako i uz škripanje otvoriše se vrata tavana i za trenutak dugačak snop svetlosti razli se po prostori. Bastijan šmugnu unutra, a vrata se zatvoriše uz škripu i zatim zalupiše. Stavio je veliki ključ u bravu i okrenuo ga. Čak je navukao i rezu i potom ispustio uzdah olakšanja. Sada ga zaista niko ne može naći.

Ovde ga neće tražiti. Samo izuzetno retko bi poneko navratio ovamo, znao je to gotovo sigurno, a da je nekim slučajem neko baš danas ili sutra ovde imao posla, naišao bi na zatvorena vrata. Više nije bilo ni ključa. Ukoliko bi ipak nekako otvorili vrata, Bastijan bi imao dovoljno vremena da se sakrije među starudije.

Malo-pomalo njegove oči se privikoše na mrak. Poznavao je ovo mesto. Pre pola godine školski domar naložio mu je da mu pomogne i odnese na tavan veliku korpu prepunu starih obrazaca i spisa. Tada je i video gde se čuva ključ od tavanskih vrata: u ormariću na zidu, okačenom na poslednjem odmorištu. Od tada mu ormar više nije padao na pamet.

Ali sada ga se ponovo setio.

Počelo je da mu biva hladno, jer je njegov mantil bio natopljen kišom, a ovde gore bilo je vrlo sveže. Najpre je morao da potraži mesto gde bi se smestio malo udobnije. Uostalom, ovde će morati dugo da ostane. Koliko dugo? O tome zasada nije razmišljao, kao ni o tome da će vrlo brzo biti gladan i žedan.

Osvrnulo se malo po tavanu.

Naokolo su bile razbacane razne starudije i police pune dnevnika i odavno nepotrebnih dokumenata, jedna na drugu naslagane školske klupe mastilom izmazanih površina, postolje na kome je visilo desetak zastarelih geografskih karata, nekoliko tabli sa kojih se ljuštila crna boja, zarđale gvozdene peći, neupotrebljive fiskulturne sprave, kao na primer konj čija je kožna presvlaka postala tako pohabana da je iz njega visila vuna, raspuknute medicinke, gomila starih umrljanih strunjača,

nekoliko punjenih životinja, koje su napola pojeli moljci. Među njima su bili velika sova, crni orao i lisica, razne retorte i naprsnute staklene bočice, mašina za proizvodnju elektriciteta, čovečji skelet koji je visio na nekoj vrsti vešalice i mnogi sanduci i kutije prepuni starih svezaka i udžbenika. Bastijan je konačno odlučio da gomilu starih strunjača proglasi svojim utočištem. Ispružen na njima čovek je imao utisak da leži na sofa. Odvukao je strunjače pod krovni prozor, gde je bilo najsvetlije. Tu je bilo naslagano nešto sive vojničke ćebadi, doduše vrlo prašnjave i iscepane, ali još sasvim upotrebljive. Bastijan je uze. Skide mokri mantil i okači ga na vešalicu pored skeleta. Kostur se malo zanjiha tamo-amo, ali to Bastijana ne uplaši. Možda zbog toga što je na slične stvari navikao i kod kuće. Potom skinu raskvašene čizme. Spusti se na strunjače, prekrsti noge i kao Indijanac nabaci sivu ćebad na ramena. Pored njega ležala je torba i knjiga bakarnocrvene boje.

Razmišljao je kako upravo sada, dole u razredu, imaju čas nemačkog. Možda su imali i pismeni zadatak sa nekom veoma dosadnom temom.

Bastijan tad pogleda knjigu.

„Želeo bih da znam“, reče tek onako, „šta se u stvari dešava u knjizi, dok je još zatvorena. Naravno, unutra su samo slova, štampana na papiru, ali ipak nešto mora da se zbiva, jer kada je otvorim, tu je odjednom cela priča. Tu su lica koja ne poznajem, zbivaju se razne avanture, podvizi i borbe. Ponekad naiđu čak i bure, ili se otkrivaju nepoznate zemlje i gradovi. Sve je to na neki način zatočeno u knjizi. Jasno, da bi se to doživelo, knjigu treba pročitati. Ali u njoj sve to postoji odranije. Voleo bih samo da znam kako?“

Odjednom, obuze ga gotovo svečano raspoloženje.

Namesti se, uze knjigu, okrete prvi list i poče da čita

BESKRAJNU PRIČU.

Zemlja Fantazija u nevolji

ma baš sve životinje u Haulskoj šumi šćućurile su se u svojim pećinama, gnezdima i jazbinama.

Bila je ponoć i u krošnjama prastarih džinovskih stabala hujala je oluja. Stabla moćna poput tornjeva krckala su i jecala.

Iznenada, krivudajući šipražjem, bleđi zrak svetlosti hitro prolete, zastajkujući tu i tamo u drhtavim treptajima, da bi se opet vinuo i spustio na granu pa odmah zatim žurno pohitao dalje. Bila je to svetleća kugla veličine dečje lopte, koja se kretala tako što je pravila velike skokove, dirujući tu i tamo tlo da bi se zatim ponovo vinula.

Bilo je to svetlo-lutalica. I to zalutalo. Dakle, bilo je to zalutalo svetlo-lutalica, što se čak i u samoj zemlji Fantaziji retko događa. Obično su svetla-lutalice ta koja navode ljude da zalutaju.

U središtu okruglog bledog svetla nalazila se mala, izuzetno pokretljiva prilika, koja se iz petnih žila upinjala da skače i trči i tako pokretala svetleću kuglu. To nije bio ni muški ni ženski zrak, jer među svetlima-lutalicama ne postoje takve razlike. Ova prilika držala je u desnoj ruci majušnu belu zastavu koja je vijorila za njom. Radilo se, dakle, o glasniku ili posredniku.

Nije postojala opasnost da pri nekom od velikih skokova udari o stablo drveta, jer svetla-lutalice gotovo su neverovatno spretna, okretna i kadra da usred skoka promene pravac. Upravo zbog toga se kretalo cikcak, ali sve u svemu, ono je uvek išlo u jednom određenom pravcu, do trenutka kada je zašlo za izbočenu stenu i zaplašeno ustuknulo. Dahćući kao mali

pas, selo je u duplju drveta da razmisli, pre nego što se usudilo da izađe i oprezno izviri iza stene.

Pred njim se prostirao šumski proplanak na kome su kraj vatre sedele tri prilike vrlo različitog izgleda i veličine. Džin, koji je izgledao kao da je sav sazdan od sivog kamenja, ležao je potrbuške. Bio je dugačak gotovo četiri metra. Oslanjajući se gornjim delom tela na laktove, gledao je u vatra. Na njegovom, vremenom izbrazdanom licu, koje je delovalo malo čudnovato u poređenju sa snažnim ramenima, štrčala je vilica nalik na niz čeličnih dleta. Svetlo-lutalica prepoznade u njemu jednu vrstu kamenojeca. To su bila bića koja su živela u planinama, nezamislivo daleko od Haulske šume – ali ne samo da su živela u tim planinama već i od njih, jer su ih malo-pomalo proždimala. Hranila su se stenama. Srećom, bila su umerena, mesecima i nedeljama mogla su da žive od jednog jedinog zalogaja ove za njih izuzetno hranljive materije. Kamenojedaca nije bilo mnogo, a osim toga i planine su bile ogromne. Kako su ova bića živela tamo već dugo i imala duži vek od mnogih drugih stvorenja u zemlji Fantaziji, planina je ipak s vremenom poprimila prilično neobičan izgled. Ličila je na džinovski sir ementaler, prepun rupa i pećina. Stoga se verovatno i zvala Planina Hodnika.

Kamenojecima stenje nije služilo isključivo za ishranu, već su od njega pravili sve što im je bilo potrebno: nameštaj, šešire, cipele, alat, pa čak i zidne časovnike sa ptičicom unutra. Zbog toga nije bilo iznenađujuće što je ovaj kamenojedac imao bicikl, koji je bio napravljen od već pomenutog materijala, sa dva točka nalik na dva ogromna vodenična kamena. Sve u svemu, bicikl je više ličio na parni valjak sa pedalama.

Desno od vatre sedela je druga prilika, mali noćni vilenjak. Bar dva puta veći od svetla-lutalice, nalik uspravljenoj gusenici sa krznom crnim kao gar. Pričajući, žustro je gestikulirao dvema ružičastim ručicama, a tamo, gde se pod crnom razbarušenom kosom verovatno krilo lice, sijala su dva kao mesec okrugla oka.

Kako je u Fantaziji bilo noćnih vilenjaka svih oblika i veličina, u prvom trenutku nije se moglo odgonetnuti da li je ovaj došao izbliza ili izdaleka. Svakako, i on je bio na putu, jer mu je iza leđa visio veliki slepi miš naglavačke okrenut, nalik sklopljenom kišobranu, a njih su noćni vilenjaci obično koristili za jahanje.

Beskrajna priča

Svetlo-lutalici trebalo je neko vreme da s leve strane vatre otkrije treću priliku, koja je bila tako malena da se sa te udaljenosti jedva mogla opaziti. Pripadala je vrsti majušaka; bilo je to vrlo nežno građeno momče u šarenom odelcu sa crvenim cilindrom na glavi.

Svetlo-lutalica nije znalo gotovo ništa o majušcima. Samo jednom su mu pričali da je taj narod podizao čitave gradove na granama drveća i da su im kućice bile međusobno povezane stepeničicama, uzanim lestvicama i toboganima. Ali majušci su živeli na sasvim drugom kraju beskrajnog carstva Fantazije. Mnogo, još mnogo dalje od kamenojedaca. Utoliko je bilo čudnije što je životinja za jahanje našeg majuška, koja ga je nosila sav taj put, baš jedan puž. On je sedeo iza majuška. Na ružičastoj puževoj kućici svetlucalo je malo srebrno sedlo, a brnjica i uzde, pričvršćeni za pipke, blistali su kao srebrne niti.

Svetlo-lutalica čudilo se kako zajedno sede tri tako različita bića, jer u Fantaziji nije bilo uobičajeno da ona žive u slozi i miru. Često su se vodile bitke i ratovi, a ponekad su razmirice između pojedinih vrsta trajale vekovima. Štaviše, nisu postojala samo dobra i poštena stvorenja, već i mnogi zli i okrutni razbojnici. Svetlo-lutalica, na primer, pripadalo je porodici, kojoj se, što se iskrenosti i pouzdanosti tiče, moglo štošta prigovoriti.

Posmatrajući izvesno vreme prizor kraj vatre, svetlo-lutalica primetilo je da svako od ova tri bića ima pri sebi belu zastavu ili nosi belu ešarpu preko grudi. Dakle, i oni su bili glasnici ili posrednici, i to je objašnjavalo njihovo miroljubivo ponašanje.

Možda su čak zbog iste stvari na putu kao i samo svetlo-lutalica?!

Od vetra, koji je hućeći uzburkao drveće, iz daljine se nije moglo čuti o čemu razgovaraju. Ali budući da su se uzajamno poštovali kao glasnici, možda bi sva trojica i svetlo-lutalici priznali isto svojstvo i ne bi mu učinili ništa nažao. A ono je moralo da pita nekoga za put. Malo je verovatno da će usred noći u šumi naći povoljniju priliku. Skupivši hrabrost, izađe iz skrovišta, drhteći zastade u vazduhu i zamahnu belom zastavicom.

Prvi ga je primetio kamenojedac, čije je lice bilo okrenuto u tom pravcu.

„Ala je noćas ovde gužva“, zaškripa njegov glas. „Dolazi nam još neko.“

„Ufuf, to je svetlo-lutalica!“, šapnu noćni vilenjak, a njegove mesecolike oči zasijaše. „Drago mi je, drago mi je!“

Majušak ustade, napravi nekoliko koračića u susret pridošlici i zacijuka: „Ako me oči ne varaju, onda ste i vi ovde u svojstvu glasnika?“

„Da“, reče svetlo-lutalica.

Majušak skide crveni cilindar, načini mali naklon i zacvrkuta:

„O, molim vas, pridružite nam se. Mi smo, takođe, glasnici. Sedite u naš krug.“

I šesirićem gostoprmljivo pokaza na slobodno mesto kraj vatre.

„Mnogo vam hvala“, reče svetlo-lutalica i primače se stidljivo, „biću tako slobodan. Mogu li da se predstavim: zovem se Blub.“

„Drago mi je“, odgovori majušak, „ja se zovem Ikik.“

Noćni vilenjak se nakloni sedeći. „Moje ime je Vušvuzul.“

„Drago mi je“, zaškripa kamenojedac, „ja se zovem Pjernrahcark.“

Sva trojica gledali su u svetlo-lutalicu, koje se vrpeljilo od zbunjeno-sti. Svetla-lutalice se osećaju veoma neprijatno kada ih neko otvoreno posmatra.

„Zar nećete da sednete, dragi Blube?“ , pitao je majuško.

„U stvari“, odgovorilo je svetlo-lutalica, „u velikoj sam žurbi. Samo sam želeo da vas pitam da li možda možete reći kojim se putem ide do Kule od slonovače.“

„Ufuf!“, učini noćni vilenjak, „da možda nemate važnu poruku za Detinju Caricu?“

„A koju?“ , škripucnu kamenojedac.

„Pa“, svetlo-lutalica premeštalo se s noge na nogu, „to je tajna poruka.“

„Nas trojica imamo isti cilj kao ti, uf!“, odvrati noćni vilenjak Vušvuzul. „Naši smo, dakle.“

„Možda čak nosimo istu poruku“, reče majušak Ikik.

„Sedi i pričaj!“, škrutnu Pjernrahcark.

Svetlo-lutalica se spusti na slobodno mesto.

„Moja domovina“, započe premišljajući se, „nalazi se prilično daleko odavde, ne znam da li je neko od ovde prisutnih poznaje. Zove se Memljiva močvara.“

„Ufuf!“, ushićeno je uzdisao noćni vilenjak. „Divan predeo!“

Svetlo-lutalica se slabo osmehnu.

„Da, zar ne?“